765. štev. V Ljubljani, ponedeljek dne 2. februarja 1914. Leto III.

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1·70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1·50 K. Za zunanje naročnike st ne „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno 5·50 K, mesečno 1·90 K. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Nostra culpa...

Kdor ponižuje se sam,
podlaga je tujčevi peti.
Koseski.

Klerikalni štab se trka na prsi. Vesoljni slovenski svet se čudi in ugiblje, kaj je klerikalce tako ganilo. Te dni smo prinesli nekaj citatov iz »Slovenca« iz katerih se vidi, da so klerikalci na vlado jako razkačeni.

Eni so mnenja, da je temu vzrok dr. Šusteršičev fiasko v parlamentu. Drugi so mnenja, da hočejo klerikalci iz vlade kaj izsiliti. Klerikalci so pri nas tako na slabem glasu, da jim nihče ne verjame. Tudi na njih narodne zahteve ljudje ne verujejo. In vendar smo vsi prepričani, da se razmere morajo izpremeniti.

Zdi se nam, kakor da leže klerikalni poslanci na kolenih, med njimi sam g. dr. Šusteršič in se trkajo na prsi: »Nostra culpa, nostra culpa, nostra maxima culpa!...«

Pravzaprav nečejo priznati, da je to njih krivda. Sprašujejo, zakaj kako je to mogoče. V petek smo čitali:

»Naš narod še danes nima svojih zapriseženih pravic, ampak mora zanje prosjačiti kakor hlapec, ki mu zapirajo vrata pred nosom in ga mečejo povsod vun, če pride pokazat svojo pisano pravdo.

In samo nam se v tej državi tako slabo godi. Noben narod ni tako zaničevan kakor mi. Čeh, Rusin, Hrvat; vsak ima vsaj nekaj, bojijo se jih kolikortoliko, ne upajo se deliti jim kar naravnost in očitno brc. Celo še visoke šole imajo ali vsaj ljudske in njihov jezik tudi javno nekaj velja. Kaj pa mi? **V Slovenca se sme obrisati vsak subalterni uradnik, policaj ga žene v kejho, če v slovenskem jeziku vozni listek zahteva, gospodarsko ga bojkotirajo, če ne zataji svojega pokoljenja. In zdaj pride še oblast in mu pljune v obraz!** Nemški učitelj spiše učno knjigo za ljuske šole, kjer se poučujejo tudi slovenski otroci, zapiše v njej, da smo Slovenci »vindišarji«, to je, po njegovem, pastirji, ljudje, ki so sploh na slabem glasu. Ta knjiga je preromala od najnižje šolske inštance vse tozadevne kancelije do naučnega ministrstva in nobeden ni opazil, kako se v njej kruto žali ves narod. Če se je to nalašč zgodilo ali ne, v vsakem slučaju je znak, kako brezmejno malo nas upoštevajo. **Zakaj, če se nobenemu čudno ne zdi, da nas tako zaničljivo primerjajo s pastirskimi narodi, potem nas pač imajo res povsod za toliko vredne kakor Hune, Tatare, Čučke in Pečenge ali egiptovske cigane, ki so istotako na slabem glasu.**

S čim smo si Slovenci neki to zaslužili?«

Tako sprašuje »Slovenec«.

Mi odgovarjamo z besedami, ki smo jih zgoraj navedli:

»Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

In zdaj začnimo:

1. Že deset let se ponižujejo slovenski klerikalni poslanci po Dunaju in drugod in so najponižnejši sluge vseh onih ministrov, ki dopuščajo, da se našemu narodu krivica godi.

2. Že celo vrsto let zadržujejo uslužni klerikalci v domovini vsak energičnejši nastop za slovenske pravice in denuncirajo na zgoraj narodno in slovansko čuteče ljudi kot nezanesljive, ter podpirajo vlado pri njenem delu.

3. Vsako odločno narodno in slovansko gibanje, ki naj povzdigne slovensko misel v najširših vrstah, so denuncirali klerikalci kot nevarno srbofilstvo in so sebe poniževalno kazali za patriote, da so dobili kako milost od vlade.

4. Cepljenje slovenskih narodnih obrambnih in drugih splošno narodnih društev je budilo v vladi veselje, ker so se Slovenci poniževalno zmerjali in pobijali med seboj — vlada in nemška društva pa so imela lahko delo. (C. M. D., Sokol itd.)

5. Slovenski narod si je ustvaril svoje kulturno središče v Ljubljani, ki je tudi v prejšnji dobi vršila svojo dolžnost. Klerikalci so hoteli to Ljubljano uničiti, dežela sama pa se ni nikdar zavzela za splošne slovenske narodne zadeve.

6. Kako naj gledajo drugi narodi na nas, ako slovenski deželni glavar v kulturnem narodnem središču zapre edino slovensko narodno gledališče, ki more gojiti dramatično umetnost tako, da iz tega črpajo svoje sile tudi drugi odri. (Ali bi to storil hunski, tatarski, čuški ali pečeneški — ali ciganski glavar??) Tako dejanje je poniževalno za cel narod. Taka protikulturna dejanja so se vršila z odobravanjem klerikalnih vrst.

7. Posledica boja proti slov. kulturi (namesto da bi jo podpirali!) **je bilo to, da se je vsaka tuja stvar visoko cenila in prezirala vse domače.** Kdor ponižuje se sam...

8. V narodu se je vzgajala namesto samozavesti — ponižnost in klečeplazstvo. Pravica se je smatrala za dobroto. Posledica je bila, da si narod ni upal ničesar več zahtevati...

9. Stari slovenski ideali: Združena Slovenija, Slovenska univerza in druge velike in opravičene slov. narodne zahteve so se odstavile s programa in se je pogosto vse to zasmehovalo. Prišlo je tako daleč, da v svoji ponižnosti niti zahtevali nismo več...

10. »Narodnost« se je proglasila za greh in neumnost. Ako je kdo povzdignil svoj glas, so klerikalni listi pisali o »narodnih frazah«... itd., itd.

Mislimo, da je dovolj. Roko na srce — in priznajmo. Kar se godi danes, je posledica teh narodnih grehov. »Kdor ponižuje se sam...«

Ne ubijaj!

Grozna razkritja o trpljenju ogrskih Slovanov.

Ne ubijaj! tako se glasi zapoved dana od Boga. In ta zapoved velja za vsacega človeka in za vse, posebno pa še za tiste, ki kriče podložnikom, da je njih oblast od Boga. Vsaka vlada od Boga — tako se pridiguje nevednemu ljudstvu. Dobro, če od Boga, tedaj vsako vlado veže božja zapoved: ne ubijaj! Tudi mažarska vlada, vlada države, ki je del avstro-ogrske monarhije, si prisvaja božji patent in zato tudi njo veže božja zapoved: ne ubijaj!

Toda kako izpolnjujejo Ogrska in ogrske oblastnije to božjo zapoved, o tem nam krvavo pričuje proces, ki se vrši v Marmorošu Sigeta na Ogrskem proti 94 osebam, ki niso druzega zločina storile, kakor da govore slovanski jezik in da so hoteli v svojem jeziku k bogu moliti. Ogrska državna oblast, mažarska sodnija je videla v tej molitvi v slovanskem (ruskem) jeziku zločin proti državi, zločin veleizdaje. Hujše sam rimski cesar Nero ni mogel ravnati s kristjani kakor ravna krščanska mažarska vlada z ogrskimi krščanskimi Rusi. In vendar: katoliški svet kar od groze zatuli, če sliši besedo Nero — in niti s prstom ne gane proti vnebovpijočim mukam in krivicam, ki se gode v krščanski Ogrski.

Da se nam ne bo moglo od dobrih patrijotov očitati, da ne govorimo resnice, prinesemo izvleček iz mažarskega lista »Vilag« in opozarjamo, da smo bili mi prvi slovenski list, ki smo že pred pol leta prinesli podrobnejše poročilo o mukah, katerim so podvrženi radi krščanske vere ogrski Rusi.

Vas Iza je bila središče verskega gibanja, ki je stremilo za tem, da se prebivalstvo ruske narodnosti nasloni na pravoslavno vero in da se zapusti oniatska cerkev, koje duhovniki se za verska čuvstva sploh ne brigajo temveč le za pečene kokoši in purane. V to vas so bili poslani celi oddelki vojske in tu je **strašno mesarila mažarska žandarmerija.** Kako je mesarila to pripovedujejo pred sodiščem obtoženci.

Žrtev Nikolaj Sabov pripoveduje pred sodnijo:

»Kako ne bi bil prestopil na pravoslavno vero, ko so pa znami tako grozno ravnali. **O božiču so prišli do vsakega žandarji in so gnali ljudi v uniatsko cerkev.** (Orožnik, duhovnik, cerkev in rojstvo Krista). **Jaz sem bil bolan in sem moral ležati. Zato so me tolkli vrgli me s postelje in me vlekli v cerkev. Pri sodišču je preiskovalni sodnik zapisal v protokol, kar je hotel. Strahovito so me tolkli in me s tem prisilili, da sem protokol podpisal.«**

Ravno tako pripovedujete žrtvi Dimitrij Vakarov in Andrej Kermen, da so jih žandarji pred očmi preiskovalnega sodnika mučili in da sta bila spuščena na svobodo, ko sta **prisiljena** podpisala protokol.

Ko je predsednik sodišča obtožencem iz Ise dejal, da morejo iti domov, so mu obtoženci odgovorili: **»Domov ne pojdemo, ker bi nas žandarji pretepli do smrti.«**

Ugotovljeno je bilo, da so žandarji udrli v hiše pravoslavnih kmetov, **može tolkli s spletenimi žilami in da niso prizanašali niti ženam, niti otrokom.** (In potem se Avstro-Ogrska javnost zgraža nad srbsko okrutnostjo« nad Albanci. Berchtold doma pomedi, doma!) Mnogi kmeti so zmučeni zbežali v najhujši zimi v gozdove, kjer so jim vsled mraza **odmrznile noge in roke.**

Žandarji so tolkli po krščanskih kmetih, kot nori in kričali nad njimi: **»Vi, pravoslavni psi,** še radi boste hodili v uniatske cerkve«.

Preiskovalni sodnik, **žid** Breuner je vprašal kmeta: **»No, ti pes, ali si ti tudi pravoslaven?«** In ko je kmet odgovoril, da je pravoslaven in da tudi ostane, je žid Breuner orožnikom zapovedal: »Odpeljite tega človeka v uniatsko cerkev, da se tam izpove in prejme sveto obhajilo. (Klerikalci so tu našli vrednega zaveznika — žida. Žid financira magari evharistični kongres, rimsko katoliško prireditev — in klerikalci radi sprejemajo od židov denar). Žandarji so reveža gnali na samotno mesto, kjer so ga pretepli s kopiti svojih pušk in obrcali s podkovanimi čevlji, kamor so zadeli. **En žandar ga je prijel za lasje in mu jih ruval ter ga tolkel po obrazu. Drugi dan so ga na pol mrtvega zvezali in vrgli v ječo.**

Ko so se revežj pritožili čez mučenje, jim je preiskovalni sodnik odgovoril: »Pojdite k uniatskemu duhovniku in ga prosite odpuščanja!« (S tega je razvidno, da so ogrski žandarji tako zverinsko postopali z ljudmi na željo katoliških duhovnikov, sobratov naših klerikalcev!)

Žandarji so po kmetih tako neusmiljeno tolkli, da so imeli nekateri prsno ogrodje in hrbet polomljen ter s krvjo oblit. To se je godilo na Ogrskem, delu Avstro-Ogrske monarhije.

Ženo Jurija Dogoniča so tako stolkli, **da je vsled tega dobila božjast.** Tudi vojaka, **ki je služil cesarja v Bosni** so mučili do krvi.

Tako piše — Mažar sam!

Večernik »Češkega slova«, ki prinaša vedno najobširnejša poročila o tem groznem procesu, pristavlja:

In s tem še ni cela resnica odkrita! Niti na Turškem niso kristjanov ako mučili, kakor se to godi v Podkarpatih (na Avstro-Ogrskem).

Reveži so trpeli telesno — sedaj (v zaporu) trpe duševno. Resničen je pregovor: »Cesar je daleč — bog pa visoko«. Nihče ni slišal vzdihov mučenih. Katoliška cerkev in z njo vred **klerikalci cele Avstro-Ogrske so za eno sramoto in peklensko iznajdbo bogatejši.**

Doktor Šusteršič vozi slovenske pravice.

Hi, hoj. —
ti osliček moj!
poln voz sva naložila
dobro bova zaslužila,
Hi, hoj, —
ti osliček moj!

Hi, hej,
voziva naprej.
dokler imava voziček,
dobro vozi moj osliček.
Hi, hej,
voziva naprej.

I, ha,
Dunaj plačo da.
Za slovenske te pravice
pride nam denar v mošnjice
I, ha,
Dunaj plačo da.

Hi, haj,
z nam' je policaj!
Dobro ti oslička vodi,
da kam revež ne zablodi.
Hi, haj,
z nam' je policaj!

Hip, huj, —
ti osliček čuj!
klub albanski, al' slovanski;
mi gospod smo v naši Kranjski.
Hip, huj, —
vsak denarce kuj!

Slovenska zemlja.

OBČINSKE VOLITVE PRI ZAMORCIH.

(S Krasa.)

Dekan Nace: Kako stojimo?

Kaplan Pace: Slabo, skoro vse je na nasprotni strani! Ne pomaga

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Ah, kako žal mu je bilo v tem hipu, da ni zaupal svoje ljubezni kraljici navarski! . . . Tolažila bi bila njegovo sladko zaročenko — ona, druga mati njegova, velikodušna kraljica! Ob njenem dobrotnem prigovarjanju bi bila Alisa že potrpela!

Mladi mož zdaj res ni vedel, kako naj izkaže ljubljenki spoštovanje, ki ga je prekipevala njegova duša, in hvaležnost, ki mu je polnila srce.

Bolj boječe nego prej je stisnil njene roke.

»Alisa!« je zamrmral.

Ona je zamižala.

»Strašna minuta je tu!« ji je šinilo po glavi. »Oh, da bi mogla umreti, preden se mi razklenejo ustnice!...«

»Alisa!« je povzel on, in njegov glas je postal neizrekljivo nežen, »povedem vas v Sen-Žermen, nazaj k kraljici . . . Samo, da bi ne bila že odšla!«

Streslo jo je in z blodnimi očmi je pogledala ljubimca.

»Alisa, draga Alisa, mili angel mojega žalostnega življenja, zaman bi iskal primernih besed, da vas zahvalim za to, kar ste storili . . . Če bi bil katerikrat tako podel, da bi bil dvomil o vaši ljubezni, ali ste mi mogli podati krasnejši dokaz, nego je vzvišeno zaupanje vame, ki vam je velelo oditi za menoj! . . . Oh, Alisa . . . Kako naj vam povrnem to minuto neizrekljive sreče, ki mi jo darujete nocoj . . . to blagoslovljeno noč! . . .«

Oči Alise de Luks so se napolnile z nepopisnim začudenjem.

Na dnu tega začudenja pa se je dvigala že drhteča zarja nade . . .

Toda molčala je, previdna do konca.

»Toda nihče ne sme izvedeti tega, kar ste storili,« je povzel z rahlim glasom. »Pojdiva . . . še je čas . . . pojdiva, duša draga . . . v pol ure sva v Sen-Žermenu . . . Tam poveva kraljici vse; jaz se vrnem, vi pa me počakate mirno in z zaupanjem . . .«

Zdaj je Alisa izpregovorila.

Našla je bila besede, ki jih je trebalo reči.

Sklonila je glavo in zamrmrala z drhtečim glasom:

»Kraljica je že daleč od Sen-Žermena . . .«

»Odšla je!« je vzkliknil mladi mož in udaril z dlanjo ob dlan.

»Bog ve, kje je že zdaj! . . .«

Zavladalo je molčanje. Grof de Marijak je opazoval v globoki zmedi Aliso de Luks, ki se ji je zdaj po malem vračala prisotnost duha.

Pogubonosni tresk je bil odrinjen prvi trenotek.

Za nekaj ur ali nekaj dni je bila strašna izpoved preložena s samim dejstvom, da si je razlagal grof njeno navzočnost kot nepremišljen korak, ki ga je storila v svoji veliki ljubezni: nespametnost, ki pa je on ni mogel grajati.

In zatorej je povzela:

»Izrabila sem trenotek, ko je hotelo nje Veličanstvo sesti v kočijo, pa sem odšla... slišala sem, da me kličejo in iščejo... a nato sem videla voz, ki je zdrdral in izginil v noči.«

»To je velika nesreča,« je menil grof. »Oh, umejte me, Alisa. Za me ostanete to, kar ste, plemenito, velikodušno dekle, izvoljenka mojega srca; če bi bilo mogoče, bi vas ljubil še bolj zaradi vaše velikodušne nepremišljenosti... Toda kaj poreko drugi? Kaj si bo mislila kraljica?«

Alisa je dvignila k mlademu možu baržunasti plamen svojega pogleda.

Nato je povesila težke trepalnice z dolgimi črnimi vejicami. In zamrmrala je:

»Kaj mi je mar, kaj poreko in pomislijo; samo da sem videla vas!... Misel o daljši ločitvi mi je bila neznosna... in ko sem vas videla odhajati proti Parizu, je tirala neodoljiva sila tudi mene na pot... Oh, prijatelj, ne pošljite me nazaj!...«

Ko je govorila te besede, se je zdela Alisa de Luks vsa zmedena. In njena zmeda je bila resnična; bila pa ni niti ganjenost ljubezni, niti zadrega sramežljivosti. Nje lastna laž ji je bila zmotila glavo, nje laž in posledice laži.

Toda Deodat je videl v vsem tem le izbruh njene ljubezni. Srce se mu je napelo od strastnega občudovanja. Pokleknil je pred dekle, prijel jo za obe roki in ju začel pokrivati z poljubi.

»Odpustite, Alisa!« je zaklical v radostni vzhičenosti svoje duše. »Večja ste, velikodušnejša in ponosnejša od mene, ki ne zaslužim, da me ljubi deklica, kakor ste vi. Oh, to minuto, ko mi dajete tako vzvišen in veličasten dokaz svoje ljubezni, vam besedičim jaz, ne vem kakšnem otročjem strahu!... Da, da, Alisa moja, moja ste, in jaz sem vaš, ves in za zmerom, že od prvega dne, ko sem vas zagledal... Ali še pomnite, Alisa... prišli ste iz Pariza... sami ste bili.. vaša kočija se je razbila v hribih... vozniki so vas bili zapustili, toda vi ste hrabro nadaljevali peš svojo pot... Srečal sem vas na bregu potoka, ki ga niste mogli prebresti... in tam ste mi povedali svojo zgodbo... jaz pa sem vas občudoval, dočim ste govorili... Dolgo sva ostala sama pod tistim starim orehom... in ko se je zvečerilo, sem vas vzel v naročje, nesel vas na drugi breg potoka in vas odvedel k kraljici navarski...«

Vstal je spet, prekrižal roke in povesil čelo kakor pod bremenom težkih spominov! plamen ognjišča je jarko obseval njegovo visoko postavo od ene strani, dočim je ostala druga v senci; tako je bil podoben bitju, kakršna je izbrala usoda za velike strasti in za viharno življenje.

Ona pa je sedela, dvigaje glavo in motreč ga z nekakšnim divjim občudovanjem.

Nihče njiju ni mislil, da se pogovarjata v bedni kmetski gostilni.

Skrbela tudi nista, ali ju poslušajo, ali ju kdo opazuje.

Bila je ena tistih nepozabnih, strašnih in brezmejno sladkih minut, ko izbruhne ljubezen v vsem svojem žarečem blesku iz dna dveh duš, slutečih nehote, kako strašen propad ju loči.

Zdi se, da se odpre nebo in pokaže sliko večnega, vzvišenega raja popolne sreče; toda ravno v tem trenotku si oči ne upajo pogledati kvišku, nego se boje, da udari iz višave strela in vihar.

In lepa je bila, ta vohunka, krasna kakor angel zla, ki ga pokliče sila teme v kaki starodavni legendi, da seje katastrofe na poti, ki jo gre, podoben strašnemu in vendar velelepem meteorju.

(Dalje.)

...ce ne pekel, ne hudič, še celo beedi »framazon« in »brezverec« sta izgubili vso moč.

Dekan Nace: Prav imate, sam sem se prepričal o tem, ko sem hodil od hiše do hiše.

Kaplan Pace: Oh, da bi nam ostali vsaj častni občani, a tisti prokleti brezverci (med nama rečeno g. dekan: značajni možje) so nam jih z rekurzi izbrisali iz volilnega imenika.

Dekan Nace: Vidim, da moramo poseči še po zadnjem sredstvu, naši volilci so torej vsi vpisani in kar je našega, bo komisija pustila vse voliti, a nasprotnikov je nekaj vpisanih s slabo številko, nekaj s črko »a« na koncu in bodo tisti dan ženske, nekaj jih komisija ne sme najti in vsi taki ne smejo voliti, če bo pa še sila, pa bo, pa bo... nekaj listkov pod mizo in tako zmagamo...

Kaplan Pace: V imenu Jezusa s 3 glasovi in v nedeljo...

Dekan Nace: Bom jaz pridigal: Predragi volilci. Stali ste trdno kot skala. Bog nas je uslišal itd.

Kaplan Pace: Amen.

IZ ČIČARIJE.

Čujemo, da si neki g. poslanec prizadeva, da bi zbral podpise županstev na prošnji, v kateri se zahtevajo samo take stvari od vlade, ki so že davno vroča želja vsega prebivalstva. Vendar biva v teh krajih neki župan, pardon občinski glavar, ki take prošnje neče in neče podpisati, ker se — tako pripovedujejo — boji, da potem ne bi prišel okrajni glavar več v njegovo hišo. Ljudje božji, tako smo naprej tu v Čičariji, da imamo občinske glavarje, kojih slike celo »Ilustrovani Tednik« prinaša, tako nazaj pa tudi, da zaslužijo k večjemu naslov »občinska cokija!« Za enkrat zadostuj!

Stajersko.

Deželni zbor. Do danes še ni znano, bodo li slovensko - klerikalni poslanci dopustili redno delovanje deželnega zbora, ali ne. Seja,, ki jo je imel tozadevno slovenski klub pred par dnevi na Dunaju, ni imela nikakšne odločilnosti. Pravijo, da se je niso bili v stanu udeležiti vsi poslanci »slovenskega kluba«. Vsled tega je klubovo predsedstvo prosilo ces. namestnika za preložitev termina do 3. februarja. Nekateri zastopniki »slovenskega kluba« so baje izjavili, da ni nikakih nepremostljivih ovir, ki bi mogli preprečiti redno zborovanje, oziroma zasedanje. Kakšne so splošne ovire — tudi doslej še ni docela jasno. Vsled tega bo tudi dobro, počakati odločilnega dneva. Še le takrat se bo pokazalo, bo li deželni zbor deloval, ali ne in kakšne so bile nove zahteve slovenskih klerikalcev.

Fala na Dravi. (Velika nesreča.) Minoli četrtek popoldne so pri falški elektrarni razstreljevali skalovje z dinamitom. Imeli so enajst rovov, od teh pa se je razletelo le deset, na kar pa strelni mojster ni pazil. Med ponočnim delom pa se je tudi enajsta mina razletela, pri čemer je bilo petero delavcev smrtno nevarno ranjenih. Dva delavca — Jože Recek in Jože Müller — sta dobila poleg drugih poškodb tudi goreč strelni puh v oči in bosta najbrže oslepela in so ju prepeljali v graško bolnico. Nek tretji ranjenec se je sam peljal v Gradec, dočim sta dva ostala v domači oskrbi. Proti strelnemu mojstru so kazenske preiskave že v teku.

Celje. (Nesreča na postaji.) Pri prevažanju je prišla minoli četrtek delavcu Ivanu Rečniku desna roka med dva odbijača. Rečniku je roko deloma zlomilo, deloma zmečkalo, vsled česar je moral v bolnico.

Štore. (Maščevati se je hotel.) Pri tovarni v Štorah je bil uslužben strojnik Ivan Jazbec, kojega so pa pred dnevi odpustili. Radi tega je sklenil, da se maščuje. Videl je, da je v sredo zvečer napolnil kurjač Ludvik Golob kotel stroja z vodo. V noči se je splazil tje in odprl odvodne cevi, pri čemer pa ga je opazoval čuvaj Štefan Kožuh. Slednji je počakal, da se je Jazbec odstranil, nato pa je šel k stroju, pod kojem je našel mlako vode. Ko so stroj naslednjega jutra pregledali, so videli, da je bil kotel prazen. Če bi bili prazen kotel podkurili, bi bila gotovo nastala velika nesreča vsled eksplozije. Jazbeca so zaprli.

Zidan most. (Nesreča.) V petek dopoldne je delal na progi prožni delavec Miha Koren. Vsled dela je preslišal približanje vlaka. Stroj ga je pograbil in v pravem pomenu besede razkosal. Razne dele telesa so našli med deli stroja in po tleh. Glava je ležala tik tira, gladko odrezana. Koren je bil oženjen in zapušča udovo ter več nepreskrbljenih otrok.

Našim dopisnikom! »Dan« se pri nas močno širi. Treba seveda, da ima povsodi svoje sotrudnike - dopisnike. To je dolžnost prijateljev »Dneva«, kajti na ta način se bo »Dan« še bolj širil. Nam gre za stvarna poročila. Če treba opozoriti na napake v lastnih vrstah — ne bojimo in ne vstrašimo se odkritih besed, čeravno »resnica v oči kolje«. A resnična morajo biti vsa poročila. Kdor bi namenoma krenil — naših dopisnikov — raz poti istinitosti, resnice, onega bodemo v bodoče brez pardona javno storili odgovornega. Sovražnikov ne maramo!

Goriško.

Iz Gorice. C. kr. slovenščina. — Na velikih Rojah, kjer imajo vojaški zrakoplovci svoje vežbališče, stojita ob mirenski državni cesti dve, že po svoji zunanjosti jako neokusni deski: ena manjša, druga nekoliko večja. Prva je starejša, drugo pa so postavili v zadnjem času. Na deskah je napisano v dveh ločenih porcijah, da je vstop na vežbališče prepovedan. Na starejši tabli sem naštel v nemškem, italijanskem in slovenskem besedilu kakih 12 napak. Na njej je označena tudi čisto slovenska vas Orehovlje le z laško spakedranko »Raccogliano«. Na drugi deski pa je ta-le prekrasni slovenski napis:

»Drugim ljudi je smiraj strogo prepovedano. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali u šmislu ministerske odredbe od dne 30. Septembra 1857 l. drž. zak. št. 189 z globo od 2 do 200 Kron ali »za« zaporom od 6 ur do 14 dni.

U' Goricia, dne 24. oktobra 1913.

C. kr. okrajno glavarstvo.«

Morda sem še kako napako izpustil. Lepa uradna slovenščina, kaj ne? U' takem šmislu ni pisal niti oče Marko Pohlin!

Pa to še ni vse. Velike Roje so **čisto slovenska zemlja, lastnina čisto slovenskih občin** Št. Andrež, Miren, Bilje in menda tudi Vrtojbe. Pa kje sta slovenska napisa? Prva je nemščina, druga italijanščina, **tretja in zadnja pa slovenščina.** Druga posebnost na novi tabli je še ta, da ima nemški napis velike črke, laški nekoliko manjše, **slovenski pa še dosti manjše!** Slovenski jezik, ki se izključno govori v onih slovenskih občinah, **strašno pokvarjen in na zadnjem mestu!** To je nečuveno sramotenje našega jezika, ki mora **nemudoma izginiti z naših tal!**

Vojaška in civilna oblastva trdijo, da je nemščina notranji uradni jezik, kar seveda ni, ali bi vsaj ne smelo biti res. Ali pa je javna, občinstvu slovenskih občin namenjena prepovedna tabla kak notranji uradni akt? Gotovo ne, zato spada slovenščina na prvo mesto. Laščini bi šlo drugo mesto in zaradi bližine deloma italijanskega mesta bi z ozirom na javne interese pameten človek temu ne oporekal. Toda enaka pravica vsem! Kje pa dobite v Gorici na javnih, od občine napravljenih napisih slovenščino? Nikjer! Kje so slovenski napisi n. pr. v bližnjem Ločniku, ki ima sam slovensko manjšino, in ki skozenj prihajajo vsa slovenska Brda; kje je v Furlaniji, v Trstu itd. kak javen slovenski napis? Nikjer! Dosledno naj se torej opusti tudi na onih dveh deskah italijanščina. Isto veljaj, in v še večji meri za nemščino, ki pri nas ni niti deželni jezik. Zahtevamo pravico, in sicer takoj! Gg. župani prizadetih in narodno vedno zavednih občin, oglejte si deski in zganite se, pa energično, da se odpravi ta naša javna sramota!

Daljna posebnost je tudi ta, da je besedilo na drugi nekako dopolnilo besedila na prvi deski. Ako bi torej odnesla burja prvo, bi sploh nihče ne mogel uganiti, kaj je na drugi v c. kr. slovenščini »drugim ljudi smiraj prepovedano«. — Res lepe razmere!

Kronika.

‡ **Veleizdajniški proces na Ogrskem in katoliški duhovniki.** Na drugem mestu prinašamo podrobnejše poročilo o zverinstvu, ki ga uganjajo nad ubogimi pravoslavnimi Rusi ogrski žandarji in katoliški duhovniki iz oniatske cerkve. Oni so glavni vzrok in glavni šuntarji, ki so hujskali žandarje, da so do krvi in smrti mučili nedolžne ruske ljudi. Katoliški duhovniki iz oniatske cerkve, nasledniki Kristusa, niso pokazali nobene spravljivosti in nobene ljubezni do bližnjega. Mnogo jih je prisostvovalo procesu proti nedolžnim Rusom. Oči so od navdušenja žarele tem hijenam v duhovniškem oblačilu, kadar so slišali vzdihovanje in pripovedovanje o nepopisnih mukah. Na, od masti se cedečih obrazih je bilo videti škodoželjnost nad trpljenjem teh, ki so s svojim izstopom iz oniatske cerkve zmanjšali za par krajcarjev njihove nikdar polne bisage. Katoliški duhovnik je povsod enak. Marmaroški-Sigetski proces naj bi do podrobnosti prečitali tisti Bolgari, ki hodijo iz kraja v kraj agitirat za izstop iz pravoslavja in pristop k oniatski cerkvi. In če je le trohica človekoljubja v njih in trohica sramu, tedaj bodo obrnili hrbet — ljudem, ki tvorijo ozadnje najnovejšega avstro-ogrskega škandala.

‡ **Veleizdajniški proces bomo sedaj imeli tudi v Avstriji.** Te dni je bila vložena proti par pravoslavnim osebam v Galiciji obtožnica zaradi veleizdaje. Proces se bo vršil v Lvovu in ni druzega, kakor pendant Marmaroškega procesa na Ogrskem. Obtoženi so sedeli 22 mesecev v preiskovalnem zaporu. Bomo videli, če se bodo tekmovali z Ogri. Začetek torej je bil že len. Najprej so jih imeli zaprte kot špijone, sedaj so jih postavili pred sodišče kot veleizdajalce.

‡ **Bolgarski oficirji v Albaniji.** »Novemu Vr.« se poroča iz Budimpešte, da je preko Avstro - Ogrske odšlo zopet več bolgarskih oficirjev v Albanijo, menda da bi ondi vršili svojo patrijotično dolžnost, to je ščuvali proti Srbom.

‡ **Albanci in Italijani zoper Srbe v Skadru.** V Skadru je ob priliki svetosavske proslave napadlo kakih tri tisoč Albancev in Italijanov srbsko šolsko mladino. Med napadalci so bili italijanski vojaki. — Res lepi so evropejski stražniki javnega miru v Albaniji in potem se čudimo Albancem. Saj ni čudo, da so takšni, ko imajo tako lepe in krepostne učitelje.

‡ **Turčija je ogorčena na Angleško in Nemško.** Cilj potovanja grškega ministrskega predsednika Venizelosa je: pridobiti velesile za to, da garantirajo Grški posest Egejskih otokov. Vsled tega vlada v Turčiji velika razburjenost, ne le v diplomatičnih krogih, temveč tudi med narodom. »Tanin« se huduje nad Anglijo, češ: za Anglijo je Turčija že toliko žrtvovala in sedaj je ravno Anglija največji nasprotnik Turčije; in tudi Nemčiji je šla Turčija na roko, kjer je le mogla, sedaj pa Nemčija tako odkrito Grško podpira. Enver bej je na vse poveljnike poslal oklic o opasnosti položaja in pozval armado, da stori v slučaju potrebe svojo dolžnost.

‡ **Nameni bolgarske vlade.** Bolgarski ministrski predsednik dr. Radoslavov je rekel poročevalcu budimpeštanskega »Az Esta«, da dobi vlada pri novih volitvah »sigurno« večino. Odkod pa on to ve kar zanaprej. Pred zadnjimi volitvami se je tudi širokoustil in zatrjeval vsakemu, ki ga je hotel poslušati, da dobi vlada ogromno večino, pa ni dobila niti enega glasu večine, temveč je ostala v manjšini. Tudi o eventualnosti turško-grške vojne je govoril Radoslavov imenovanemu poročevalcu in je rekel, da ne veruje v to eventualnost. Ako pa vendar pride do vojne — je rekel Radoslavov — potem Bolgarska nikakor ne ostane mirna, temveč se takoj proglasi diktatura v državi in bolgarska armada bo posegla vmes. Ta izjava je v dvojnem oziru zanimiva: prvič zato, ker vnovič dokazuje, da bolgarski ministri in generali — preveč govorijo in se širokoustijo, drugič pa zato, ker dr. Radoslavov indirektno priznava, da bolgarsko ljudstvo ne bi bilo za novo vojno in bi se moralo gnati vojake v boj s silo, drugače si ni mogoče razlagati proglašenja diktature, t. j. suspendiranja ustave in zakonov. No, tudi vojaki, ki bodo s korbači gnani v boj, ne bodo nikomur nevarni — k večjemu onim, ki jih bodo gnali kralju Ferdinandu, t. j. ministrom in generalom.

‡ **Bolgarski agrarci** so vsak dan bolj hudi na kralja Ferdinanda in njihovo vedenje je vedno bolj izrazito revolucionarno. Posebno jezi bolgarske kmete, da jih hoče kralj Ferdinand odtrgati od slovanstva in pravoslavja in odvesti v nemški in rimske vode. To je razkačilo tudi duhovništvo, ki poziva ljudstvo očitno k uporu, posebno ker se je tudi najvišji glavar bolgarske cerkve izjavil odločno za Slovanstvo in pravoslavje. Tudi žugajo bolgarski kmetje, da bodo kratkomalo prenehali plačevati davke, ako bo vlada še dalje izvrševala taka nasilja, kot jih sedaj izvršuje, vojaštvo pa tudi godrnja, ker ono je tudi del naroda in čuti z njim. Lepe razmere je ustvaril Ferdinand! Menda se je vseeno preveč zanašal na potrpežljivost bolgarskega ljudstva in lahko se mu zgodi kaj zelo neprijetnega, kot n. pr. njegovemu predniku Aleksandru Battenbergu, ki je moral bežati za vedno iz Bolgarske.

Dnevni pregled.

Razžaljen deželni odbor. Z Gorenjskega se nam poroča: Sešla se je v neki gostilni zadnjega časa družbica, troje po številu, ki so se med seboj prijateljsko in zaupno pogovarjali. Eden izmed njih izrazi bojazen, da bodo morale vse požarne brambe po deželi pristopiti k deželni klerikalni zvezi, sicer jih bo deželni odbor razpustil. Drugi na to pripomni: »Naša požarna bramba se nikdar ne bo pridružila in ostane pri tem kakor je.« Nato je sledilo še nekaj suhih opazk. Pri sosednji mizi pa je sedel, še ne znani Judež Iškarijot, ki je še gorko to natvezil na veliki nos znanega klerikalnega župana, ki ima že mnogo zaslug v kvar požarne brambe ter jo iz gole naklonjenosti celo zadevo naznanil dež. odboru. Deželni odbor je na podlagi svoje brezmejne poštenosti (?) nastopil tožbo radi žaljenja časti proti žalitelju in sledila je kazenska razprava. Nikomur izmed poklicanih ni bilo znano, da je obdolženec dejal: »Deželni odbor je d..., ki je in razmetava žulje davkoplačevalcev.« Drugi dve priči, ki sta bili v najbližnji zvezi z obdolžencem, pa sta izpovedali in sicer tudi pod prisego, da tega izraza od obdolženca nista slišali. Vzlic temu je bil obtoženec milostno obsojen na teden dni poostrenega zapora, ki mu velja kot njegova prva kazen. Poudarjalo se je celo, da bi se ga moralo kaznovati po § 209 kaz. zak., in se mu milost izkaže, vsled njegovega neugodnega stanja. Tako! Ali je mar njegova namišljena obdolžitev šla tako daleč, da je radi tega dež. odbor prišel v preiskavo za hudodelstvo? Tudi z ozirom na prestopek žaljenja časti ni bila po zakonu obsodba na mestu, ker je izraz žaljenja čula le edina oseba, kar še ni smatrati »javno ali pred več ljudmi«, osobito še, ker sta dve priči, tedaj večina, dejstvo zanikali in tacih prič je še več, ki niso bile zaslišane. Sicer pa se vsak dan čita v listih in govori na shodih. O stvari še izpregovorimo!

»Slovensko pevsko in bralno društvo v Radovljici« je imelo občni zbor dne 24. januarja 1914. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik Jaklič France, podpredsednik Perne Jožef, tajnik Kušar Ivan, blagajnik Dostal Pavel, pregledovalec računov Hrovat Ludovik, odborniki Primožič Leopold, Schaffer Aleksander, Rihteršič Alojzij in Koritzky Luce.

V navalu blaznosti umoril otroka. V Hošticah pri Kouřimu je služil v tamošnjem gradu že od svoje mladosti kočijaž Jožef Hakl, ki je bil po izpovedbi vseh prič miren in tih mož ki je skrbel le za svojo domačijo in za tri male otroke, ki jih je imel silno rad. Najljubša izmed otrok pa mu je bila hčerka Rozika, dekletce nekaj čez leto dni staro. Proti koncu listopada preteklega leta je začel Hakl tožiti svoji ženi, da ga boli glava. Tri dni je bil nenavadno žalosten in molčeč. Toda svoje delo je še vedno opravljal. Dne 28. listopada zjutraj je še pospravljal po hlevu, na kar je šel v svojo sobo in je tam zasadil svoji najljubši hčerki v prsa nož. Po tem groznem dejanju je mirno legel na posteljo in je položil poleg sebe mrtvega otroka, ne vedoč, kaj je napravil. Le eni priči je rekel, da je ubil domačega zajca, toda ostalim ni

---

FRANCE ŠTAJER:

A. E. I. O. U!

I.

Kakor bi plavala v srebrni, bajni reki jata labodov, se je lesketal sneg v luninem svitu.

V zakurjeni dvorani se je dolgočasil kralj albanski. Elektrike še niso takrat napeljali v kraljev grad, ker se še niso završila pogajanja s kranjsko vojvodino. Petrolej pa smrdi kraljem. Zato bi bil rajše v temi, če ne bi sijala luna skozi okno.

Luna, ti srebrna buča, s kojo straši v poletnih nočeh mladina, kakor bi nas gledala smrt z gorečimi očmi. Kralj je gledal zaspano. Včasih se je pa predramil in si skrbno motril lepe muštace v okroglem, ploščatem zrcalu, ki ga je držal v rokah namestu žezla. Kraljevsko žezlo mu je namreč prvi dan ukradel zunanji minister ter ušel čez mejo, kjer je prodal žezlo neki bogati godbi. Odslej se postavlja s tistim žezlom korenjak, ki stopa kot gosjak pred godbo po cesti.

Kralj se je torej dolgočasil. Njegovi adjutanti, maršali in ostali dvorjaniki so si pa v sosednji dvorani izbijali zobe, ker v Albaniji še nimajo zobozdravnikov. Pri tem so se zabavali na glas.

Vladarju vseh Albancev se je pa zahotelo po ženski družbi. Imel je sicer lepo ženo Adelo, ki jo je zelo ljubil. Vso jo je okrasil z dijamanti, zlatom in svilo. Ker je bila lepa in dragocena, so jo pa nekega dne ugrabili Albanci. Najbrže so jo prodali v Egipt. Kralju je bilo navsezadnje skoro žal, ker nima več dvornih dam. Pred par tedni so mu namreč poslali z Dunaja par grofic in knjeginj za dvorne dame. Toda to so bile starikave ženice, ki so že vse prekoračile 65. leto. Imel je pa tudi mohamedanske dvorne dame. To so bile žene od zunanjega ministra, ki je ušel s krajevim žezlom. Drugega ni zapustil kot par dolgov in precej gneče v haremu. Mlade žene so konfiscirali albanski cenzorji, stare žene so pa naprtili kralju kot dvorne dame. Kralju se je zelo zamerilo, ker je imel same sedemdesetletnice okrog sebe. Jezno je gledal in se kujal. Da bi ga potolažile, so mu v desno uho trobile dunajske grofice, naj prestopi h katoličanstvu. »Kajti samo vera osrečuje!« Od leve so ga pa zapeljivo vabile stare Mohamedanke, naj veruje v Alaha. »Kajti samo vera osrečuje!«

Toda ob hudi uri mežnar samo toliko časa zvoni, dokler ne trešči strela vanj...

Dvorne dame so torej zmeraj gonile staro laino. V protestantskem kralju se je kuhala jeza par dni. Nenkrat je zavrela, prekipela in se razlila. Tisto uro je poslal Mohamedanke na Dunaj, stare dunajske grofice pa v carigrajske mežnarije, da bi prejel vsaj nekaj dohodkov. Morebiti je bil kralj tudi zato tako slabe volje, ker je bil popolnoma suh. Velesile so sicer garantirale za posojilo v znesku 75 milijonov. Prvi obrok bi znašal 20 milijonov. Toda bogve zakaj so zavlačevali emisijo. Na mestu 20 milijonov kron so mu poslali iz Dunaja 20 starih grofic.

Kralj se je nekaliko razveselil šele takrat, ko je iz Berolina prejel pismo, v kojem mu je čestitala lepa Grete k imenovanju za kralja. Na koncu je pa pripomnila, da mu pripelje v kratkem njegovo triletno hčerko, ki je jako srčkana ter živahna. Najrajše poje vedno višje: A, E, I, O, U! — Bivši gardni častnik se je spominjal blaženih dni, ki jih je preživel v Nemčiji. Veselil se je na lepo Grete in malo hčerko. Grete je bila namreč zelo zabavna. Kralj ji je takoj odgovoril, naj pride in naj prinese tudi par novih knjig, ker je v Albaniji grozno dolgočasno.

II.

Tekma na sankah v sveži prirodi iz hriba v dolino! Ah, ko bi bil jaz sanke, da bi me jahala lepa tekmovalka! Pozabil bi vso žalost in gorje ter hitel v dolino kot rklje po drči!

Albanci so priredili tekmo »na sankah«. Prijavilo se jih je 313. Albanci se pa zelo boje »nesrečne številke«. Ko so delili policajem številke, ni maral nihče prevzeti št. 13. Tudi med tekmovalci ni maral niti eden prevzeti »nesrečne številke«. Če so Albanci babjeverni, se ne smemo zgražati ogorčeno! Številk jim je torej preostajalo, sank pa sploh niso imeli. Pobrali so pa zato v marsikateri gostilni zaboje od piva, sode, pručice itd. ter jih uporabljali kot sanke. Nekateri so pa posekali, oklestili in obelili kako lepo smreko ter sedli nanjo. Pogostokrat se je primerilo, da jim je smreka ušla naglo naprej, sami so pa drčali kar po hlačah v dolino.

Tako so se torej zabavali Albanci. Kralj se je pa dolgočasil na svojem prestolu. Albanci so najbrže slutili, da se kralj dolgočasi. Zato so mu hodili dan na dan voščit vesele božične praznike, dasi je bila že Svečnica. Obiskovali so ga katoličani, mohamedanci, kalvinci, sploh pristaši vseh ver. Vsaki deputaciji je kralj okrasil kako smreko ali jelko z lesketajočim se azbestom, zelenimi, belimi, rdečimi, vijoličastimi, rumenimi, modrimi, svečicami in raznimi darili.

Toliko pohlevni in krotki so bili pač sinovi albanske države, da se niso pretepavali pred kraljem. Ampak ovenčano smreko ali jelko so odnesli za grad, populili darila, pojedli azbest. Drevesce so pa zlomili na več delov. Najmočnejši so vzeli par krepeljcev in začeli mlatiti po slabejših ter jim pobrali darila.

Kralj se je naskrivaj praskal po glavi, češ: »Bi vsaj ne uničili smreke. Če bom za vsako deputacijo posekal novo smreko, bo kmalu izginil gozd!« In res: gozd se je redčil gornjegrajsko. Vrhutega ni več vedel, kaj bi vse obešal kot darila na božična drevesa. 20 milijonov mu Evropa še ni bila dala. Svojo imovino je že razdajal. Dosti itak ni imel. Zdaj je začel obešati na drevo že dragonske ostroge, portopeje, medalje, kotiljone od plesov itd. Zato je pisal na Dunaj energično pismo, naj vendar že pošljejo denar in kakšna božična darila. Poslali so mu par starih bobnov, trobent, možnarjev, s kojimi se strelja ob žegnanju, par starih pušk iz muzejev ter krivih sabelj od godbe. Glede denarja so pa izjavili, naj počaka. Zdaj imajo na Dunaju silne stroške, ker morajo podkupovati razne »poslance« na Poljskem. Nekateri gospodje so namreč zelo razvajeni. Prej so jih podkupovali kanadski magnatje. Ker je pa to prepovedano, jih morajo zdaj podkupovati na Dunaju. Je res križ!

niti toliko povedal. Ker je bilo njegovo obnašanje nerazumljivo, so ga preiskali sodni zdravniki, ki so dognali, da je revež izgubil popolnoma spomin in da čisto nič ne ve, kaj je napravil. Neprenehoma misli, da je otrok živ in ker ne ve, zakaj je interniran, se neprestano veseli, da zopet zagleda svojo ženo in svojo ljubo Roziko. Toda kakor se kaže, se ne bo več vrnil k njima. Sodni zdravniki so sicer izpovedali, da je izvršil svoj grozni zločin v popolni blaznosti, toda obenem so se tudi izrazili, da bi bil Hakl lahko nevaren tudi drugim otrokom. Vsled tega bodo ubožcu najbrže za vselej zaprta vrata zaslaboumne.

Umor pri kartah. V noči od nedelje na pondeljek je igral na karte v gostilni Antona Rambouska v Drizah več gostov, med njimi tudi hišar Franc Jakubu iz Ovčar in pismonoša Fr. Dvořak iz Driz. Na nepojasnjen način se je izgubil med igro dvajsetkronski cekin in igralci so dolžili Dvořaka, da je denar ukradel in so mu grozili, da ga bodo ovadili poštarju. Dvořak je odšel ves razburjen iz gostilne, toda čez nekaj časa se je vrnil nazaj, potegnil je iz žepa browning in je ustrelil Jakubu v glavo. Jakubu se je zgrudil na tla. Drugi strel, ki ga je Dvořak izprožil, je šel mimo, ker ga je eden izmed gostov prijel za roko in mu iztrgal samokres Jakubu so odpeljali v bolnišnico, kjer je še isti dan umrl. Dvořaka je orožništvo aretiralo in ga izročilo sodišču v Pragi.

Umor otroka. Na kliniko v praški splošni bolnici so pripeljali te dni dekle Katarino Trčovo in z njo novorojenega otroka, ki pa je živel samo devet ur. Ko so otroka pripeljali v zavod, je bil že mrtev in zdravniki so konštatirali, da ima zlomljeno dolenjo čeljust in da ima na vratu več prask. Truplo novorojenčka so prepeljali v zavod za sodno raztelesenje, kjer je zdravnik dognal, da gre v tem slučaju za umor. Po zdravnikovem mnenju je bil zadavljen in v usta mu je nekdo potisnil topo orodje s tako silo, da se je otroku goltanec raztrgal. Trčova, ki je izkraja tajila, je predvčerajšnjem priznala, da je spravila namenoma novorojenčka s sveta. Potisnila mu je v usta dva prsta in ga tako dolgo davila, da je otrok prenehal dihati. Nečloveška mati ostane za sedaj v zavodu, ko pa ozdravi, bo imelo z njo opravka sodišče.

Sedemnajst metrov globoko je padel. V kraljevi operi v Budimpešti je padel dekorater Puskas po nesreči devetnajst metrov globoko in je bil na mestu mrtev.

Petnajstkrat morilec in požigalec pred sodiščem. Kakor se iz Stuttgarta poroča, je prvo zaslišavanje proti morilcu učitelju Wagnerju končano. Rok glavne razprave je določen pri porotnem sodišču v Heilbronu. Obtožnica se glasi na petnajst izvršenih umorov v Degerlochu in Mühlhausnu na petnajst poskusov umora in na zločin požiga.

Troje neumnih deklet. Osemnajsetletni laborant v Kenethovi lekarni v Budimpešti Nagyi si je hotel te dni vzeti življenje vsled prepirov z materjo. Svoj samomorilni namen je razodel trem deklicam, ki so stanovale v isti hiši kakor on. Nagyi je bil pri njih tako dobro zapisan, da so vse tri sklenile, da zapustijo skupno z njim ta žalostni svet. In res, ono noč so vsi štirje zavžili strup Ljubeznivega mladeniča in neumne deklice so našli že zastrupljene, toda ne mrtve. V obupnem položaju so jih prepeljali v bolnišnico.

Tožba radi prepovedi tango plesa. Plesalni mojster Tiuneon v Parizu je vložil tedni proti pariškemu kardinalu Amette radi škode, ki jo je občutil vsled kardinalove prepovedi tango plesa. Škoda znaša zanj 20.000 frankov. Drugi plesalni mojstri se bodo tožbi pridružili.

Velika nesreča. Kakor se iz Lizbone poroča, se je udrl v kraju Esmoriz pri Ovarju v hiši, kjer so imeli mrliča strop, na katerem je stalo kakih petdeset ljudi, večinoma ženske in otroci. Vsi so padli v spodnje nadstropje in so se večalimanj poškodovali.

O Maksimu Gorkem. Maksim Gorki je kupil te dni kakih štirideset vrst od kraja Terrjoki na Finskem malo posestvo, kjer hoče ostati do svoje smrti.

Arabci napadli karavano. Romarji, ki so prišli te dni iz Palestine v Odeso, poročajo, da so v bližini Meke napadli Arabci neko karavano in so ustrelili šestdeset romarjev.

Samomor poročnika. Kakor se iz Inomosta poroča, se je dne 28. t. m. ustrelil v Hallu na Tirolskem poročnik 4. tirolskega lovskega polka Rudolf Wiesinger. Vzrok samomora je najbrže neozdravljiva bolezen.

Tovarna za sukno pogorela. V Zgierzu pri Lodzu je pogorela te dni tovarna za sukno firme Kernbaum. Škoda znaša četrt milijona kron.

Požar v skladišču za steklo. V skladišču za steklo firme Ignacij Brenner v Milanu v ulici Faini, je izbruhnil dne 28. t. m. požar, ki se je hitro razširil in napravil škode za 100.000 lir.

Vlom in tatvina. Dne 27. t. m. ponoči so vlomili neznani tatovi v gostilniško sobo občinskega tajnika Ottingerja v Frankenburgu na Zgornje Avstrijskem in so odnesli s seboj občinsko blagajno, v kateri se je nahajalo tisoč kron denarja in vrednostni papirji za 100.000 kron. Orožništvo in policijski psi so zasledovali tatove. Posrečilo se jim je najti blagajno nepoškodovano, ker je vlomilci niso mogli odpreti.

Nesreča na Jadranskem morju. Pri luki Lido je trčila dne 30. p. m. italijanska ladija »Initiativa« v avstrijski parnik »Nogaro«. Obe ladiji sta zelo poškodovani. Popravila bodo veljala več tisoč kron.

Grozen samomor blaznega častnika. V garnizijski bolnici na Dunaju je dne 30. p. m. ponoči izvršil samomor nadporočnik železniškega polka Alojzij Witak, ki je bil na opazovalnem oddelku. Witak si je prerezal z namiznim nožem vrat in je vkljub takojšnji operaciji eno uro nato umrl.

Nevarna špionka. Na kolodvoru v Lvovu so dne 30. p. m. aretirali neko elegantno oblečeno damo, ki je prišla iz Przemysla. Ta dama je potom inseratov v časopisju iskala znanje s častniki in se je pečala z vohunstvom na debelo. Policija ni hotela izdati njenega imena, toda vse kaže, tako da je tale dama zelo nevarna vohunka.

Roparski umor. Zakonska Lenart in Magdalena Greco iz Lecce v Italiji sta stanovala skupaj in sama v samotni hiši. Zadnje tri dni pa so ju ljudje pogrešili. Neki njun sorodnik je to naznanil oblasti, ki je našla hišo zaklenjeno. Ko so vlomili vrata, so našli oba zakonska Greco mrtva. Postala sta žrtev zločina, zakaj več ran na njunih glavah je pričalo, da so prišli k Grecovima morilci, ki so ju ustrelili in nato oropali stanovanje. Prebivalci v obližju hiše kjer sta bila zakonska Greco umorjena, so zelo razburjeni, ker je ta umor že deseti v onem okraju. Morilcev pa vkljub pridnemu zasledovanju ne morejo dobiti.

Roparski napad. Pri prevažanju pošte od železniške postaje v Rostovu ob Donu pa do tamošnjega poštnega urada so neznani storilci napadli poštni voz in so ukradli sto tisoč rubljev. Več poštnih uslužbencev so aretirali.

Ljubljana.

— **To je bilo smeha včerai.** »Bodeča Neža« je bila skoraj povsod razprodana. Vprašajte danes še v kaki trafiki, ako je še niste kupili. Vsi so bili veseli, da bomo sedaj vsako nedeljo imeli dobro zabavo.

— **Javen ljudski shod.** Prihodnjo nedeljo, dne 8. t. m. se vrši v »Mestnem domu« javen ljudski kot **protestni shod proti razžaljenju slovenskega naroda po državnih oblastih na Koroškem.**

— **»Slovenčeva« resnicoljubnost.** Sobotni »Slovenec« se usaja nad tem, češ da »Slovenski Narod« ni pravilno poročal o sodbi v zadevi Pavšlar; v isti sapi pa sam postavlja resnico na glavo. Trdi namreč, da je vložilo državno pravdništvo proti bivšemu poslancu Lenarčiču in dr. Žerjavu obtožbo zaradi **hudodelstva** goljufije. Pobožni »Slovenec« dobro ve, da je to grda laž kljub temu jo trosi med ljudi. Ker vemo, da se žalibog nahaja med naprednjaki mnogo ljudi, ki hinavskemu »Slovencu« verjamejo, moramo pojasniti, kako stvar stoji. Če pride trgovec ali zadruga v konkurz, mora sodišče uvesti preiskavo in skoro vsakokrat se zgodi, da vloži državno pravdništvo obtožbo proti v konkurz zapadlemu trgovcu, bodisi zaradi **hudodelstva** goljufije, bodisi zaradi **pregreška** kride. Toda med eno in drugo obtožbo je velik razloček: v prvem slučaju dolži državno pravdništvo trgovca, da je **goljufal**, v drugem slučaju pa ga obtožuje, da ni **dosti previdno** gospodaril, ne pa da je goljufal. — Tako je sedaj državno pravdništvo vložilo obtožbo tudi proti vsem članom načelstva v konkurz zapadle zadruge »Agromerkur«, med njimi tudi proti g. Lenarčiču in dr. Žerjavu, a ne zaradi hudodelstva goljufije, ampak zaradi **pregreška** kride, to se pravi: Državno pravdništvo je samo prepričano, da člani načelstva »Agromerkurja« niso goljufali, dolži jih le, da so lahkomiselno gospodarili — seveda je še vedno veliko vprašanje, če bo sodišče g. Lenarčiča in dr. Žerjava tudi obsodilo. — Brumni »Slovenec« seveda to prav dobro ve, kljub temu pa hdoče varati javnost, da so g. Lenarčič in dr. Žerjav goljufi, ker računa s tem, da **njegove** goljufije ne bo nihče odkril.

— **Kdo je informiral graško »Tagespošto«?** Včerajšnja »Tagespošta« prinaša isto poročilo kakor »Slovenec« — laž namreč, da je proti Lenarčiču in dr. Žerjavu vložena obtožnica zaradi hudodelstva goljufije. Ker se »Slovenca« ne more prijeti za njegov dolg jezik, naj se pa Švabom nekoliko pretipljejo ušesa in naj omenjena gospoda storita primerne korake, da dobi list, ki je že toliko lagal o Slovencih, zasluženo plačilo. Plačilo, za katero se bo najbrže moral zahvaliti »Slovenec«.

— **»Naši bahači«** v slov. deželnem gledališču so snoči zelo zadovoljili vse obiskovalce. Natančnejše poročilo jutri.

— **Planinski ples.** Včeraj zvečer so se sešli planinci iz vseh slovenskih dežel in so kmalu napolnili ves »Narodni dom«. Sešli so se znanci od vseh strani, ki vsi enako ljubijo lepoto naših planin. »Narodni dom« je bil primerno planinsko ovenčan. Planinci so vanj zanesli kmalu pravo planinsko veselje. Plesalci so si poiskali veselja v plesu — pivci pa pri paviljonih. Ples in zabava sta trajala do ranega jutra.

— **Ples šentjakobskih fantov** pri Češnovarju je bil tako dobro obiskan, da so bili vsi prostori nabito polni. Naravno je, da se je hitro razvila vesela zabava, ki je trajala dolgo v noč. Rajanje je bilo prav fantovsko.

— **»Električni ples«** tramvajskih uslžbencev pri Lloydu je bil prav lepo obiskan. Uslužbenci, njih družine, znanci in prijatelji so se prav dobro zabavali.

— **Mednarodna maškerada** v »Narodnem domu« je bila tudi letos — polna. Gornji prostori »Nar. doma« so bili napolnjeni. Ples in zabava sta trajala do jutra.

— **»Slavčeva« plesna vaja** se vrši na praznik dne 2. t. m. v veliki dvorani »Nar. doma« od 3. do 7. ure zvečer. Ker je predzadnja vaja za »Češko narodno četvorko«, ki se bo plesala na maškaradi dne 22. februarja, opozarjamo cenj. obiskovalke in obiskovalce, da se te vaje polnoštevilno udeleže.

— **Z ozirom na članek »Poslano«** od likvidacijskega odbora »Glavne posojilnice«, ki je bil priobčen v Vašem cenjenem listu dne 31. januarja 1914, prosim vljudno, da priobčite spodaj naveden popravek v smislu § 19 tiskovnega reda. Ni res, da mi je »Glavna posojilnica« brez vsakega pokritja ali skoraj brez takega dala milijonsko posojilo. Koliko znaša moj dolg pri »Glavna posojilnici« še danes ni dognano, gotovo pa je, da še daleč ne doseže vsoto, o kateri se splošno govori in piše. Za to vsoto sem jaz jamčil s svojimi posestvi in vodnimi projekti na Savi in pa še s posestvi moje soproge in svaka in ima že do danes konkurzna masa »Glavne posojilnice« 340.000 kron po meni na razpolago. — Kranj, 1. februarja 1914. — Tomo Pavšlar.

— **»Zvonček«**, XV., 2. — Utva: Mraz. — Ivan Stukelj: Znamenit košek. — Fran Košir: Peklenšček in novomašnik. — A. Janežič: Domovina Slovencev. — Jan Reginov: Belokranjski vlak. — M. Pirc: Kurent v »lükovi deželi«. — Vekoslav Selinšek: Popotnik. — Stric Tine: Čitati — dobro, poizkusiti — bolje! — Jan Reginov: V duševnem boju. — Cvetomirski: Luč. — Hinko Medič: Ura. — Pouk in zabava. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — v kratkem, vso strahoto moderne vojne vidimo z vso svojo grozovitostjo, z vso resničnostjo v živi sliki in s tako pretresljivo in realistično silo, kakor da bi se sami nahajali na bojišču. Prihodnji teden občudovali bomo te slike v kinematografu Ideal. — Danes zadnji dan velike špionažne drame »**Zmaga ali smrt**«. Jutri, v torek, velika Nordiskdrama v 3 dejanjih »**S teme na svetlo**« z **Valdemar Psylandrom** v glavni vlogi. Slike: Svečan (vinjeta). — Kurenti. — Ura. — Joško gre na lov (kotičkova risba). — Poleg tega je med tekstom polno ilustracij. Staršem, mladinoljubom, vzgojiteljem, naj bo »Zvonček« najtopleje priporočen v razširjanje in naročbo!

— **S fotografičnim aparatom na bojišču.** Vsi največji časopisi različnih dežela izrekajo se entuziastično o tem filmu. Vprvič kaže se nam v kinematografu vojni pohod, prava pravcata bitka. Naskoki z bajoneti, granate in šrapneli padajo pred nas.

Trst.

Slovenski mladini. Ne morem kaj, da ne bi že v začetku naglasil, da je ni bolj zanikrne in brezbrižne mladine, nego je slovenska. Še povsod, pri vsakem narodu opazimo med mladino živahnejše gibanje. Posebno pa se giba nemška in italijanska mladina, torej naraščaj naših najhujših sovražnikov. Nemci in Italijani so itak že silno močni, tako da njihovo ruvanje proti Slovenstvu že sedaj prehudo občutimo. Kaj pa bo potem, ko doraste današnja nemška in italijanska mladina, katera se vzgaja v svojih mladinskih društvih v strogo nemško, oziroma italijansko nacionalističnem in šovinističnem duhu? Že od mladih nog se jej torej vceplja sovraštvo do Slovenstva. To znači, da bo bodoča generacija naših narodnih nasprotnikov še bolj podobna protislovenskim levom, kakor pa sedanja. Pri tej trditvi se pa niti najmanj ne motimo, če pomislimo, da celo vlada vpliva v navedenem smislu. Saj smo n. pr. ravno pred par dnevi slišali, da je naučno ministrstvo potrdilo takšno učno knjigo za ljudske šole (tudi za dvojezične), v kateri se naravnost sramoti naš narod. Jaz pa hočem k temu dodati še to, da imajo n. pr. učitelji na koroških utrakvističnih šolah celo nalogo, da med poukom v šoli na prav škandalozen način hujskajo proti Slovencem in Slovanom sploh. V »Dnevu« sem že enkrat omenil, da so se učitelji na teh šolah spozabili tako daleč, da so, ko je izbruhnila balkanska vojna, učencem predočevali balkanske Slovane za prave zverine, za divjake, ki da jedo surovo človeško meso in pred katerimi ni nihče varen. Razume se, da na ta način ni bilo težko v dotičnih učencih vzbudti največje sovraštvo do balkanskih Jugoslovanov in željo, naj bi Turki vse poklali. — Mladina pride torej že iz ljudskih šol polno sovraštva do Slovanstva, potem pa se jo še lovi — na severu v nemške, na jugu pa v italijanske

---

Med tem je prišla iz Nemčije lepa Grete in srčkano dete, ki je zmeraj pelo vedno bolj tanko: A. E. I. O. U.! Kralju je zelo ugajala ta »pesem«, in je ukazal, naj vklešejo te prikladne začetnice v vsa državna poslopja. Albanski vojaki so si pa prišili na čepice in kučme te črke, kakor jih nosijo uslužbenci raznih firm. Ko so čuli na Dunaju o novem geslu, so postali kar rumeni od ljubosumnosti, češ, da imajo Albanci: A. E. I. O. U.! Dragi bralci dobro poznajo to latinsko geslo, češ: A. erit in orbe ultima, t. j. A. bo na svetu zadnja. Črka A. je začetnica od Avstrije in od Albanije. Druga na drugo sta lahko ponosni, da imata iste začetnice.

Na Dunaju so zahtevali, naj izpremeni Albanija svoje geslo, sicer jo bodo konfiscirali. Kralj albanski je pa vzkipel in izjavil odločno: »Nikdar in nikoli! Avstrija naj odneha, ne Albanija! Če bi dali vsaj 75 milijonov. Toda vzeti nam hočejo še naše geslo. V to ne privolimo nikdar, da nas bi oropali našega gesla!«

Albanci so se povsem strinjali s kraljem in so začeli škrtati z zobmi, brusiti nože in basali puške ter možnarje. Ko so dobili telefon, so neprenehoma klicali dunajskega ministra ter rjuli: A. E. I. O. U.!

III.

Beseda plagijat je zdaj zopet moderna že dva dni. Zakaj? Ker kak recimo: pozabljiv životopisni prevajalec ne označi s kako pripombo, da je prevel dotični životopis. Ampak navsezadnje je vsak životopis že a priori plagijat iz raznih pisem, tradicijonalnih klepetulj, skript! Toliko o **životopisih.**

Kar se pa tiče umetnosti, izjavljam: »Kdor nima neke divje ognjene sile, ki vnema človeka, da mora ustvarjati veselo ali žalostno, kakorkoli pač zazvene, zavibrirajo v njegovem zdravem ali trpečem srcu razne strune ter odmeva življenje v njegovi duši, naj gre spat!«

Tudi dunajski minister je vrgel Albancem telegrafično psovko: plagijat. Češ: A. E. I. O. U.! je avstrijsko geslo že več sto let! In bo ostalo geslo do sodnega dne!

Med tem je dospel v Albanijo kinematograf. Par filmov so sicer konfiscirali gospodje albanski cenzorji. Na primer lepo sliko: »Au lever.« ali pa: »Le bel Été.« kjer spi med svežim zelenjem in duhtečim cvetjem bujna lepotica, poosebljeno Poletje! Konfiscirali so tudi »Venero in Kupida.« Zaplenili so tudi »Vodnjak v obrenskem vestibulu.« dasi je bila to fotografija iz visoke šole v Kelmorajnu. Samo to je bila smola: »Lepa deklica z vrčem na levem ramenu, brez halje!«

Albanci so hvalili modrost in previdnost cenzorjev, ki so jim rešili nedolžnost! Pridno so posečali kinematograf. Najbolj so jim imponirale mogočne egipčanske piramide, kjer so grobovi egipčanskih faraonov, t. j. kraljev! Piramide so ugajale vsem Albancem. In ministri so izdali proklamacijo, naj začne graditi junaški albanski narod tako gigantsko piramido, ki bo ovenčala Albance z neumrljivim sijajem v svetovni zgodovini!

Od vseh strani so začeli romati Albanci z opekami, kamni itd. V vsako opeko so vžali in v vsak kamen so vklesali črke: A. E. I. O. U.! Kakor mravlje so bili marljivi in zidali piramido. Prihajali so starčki, ki preleže celo zimo za zapečkom in zlezejo še le s pomladnim solncem k uljnaku. Prišli so otroci, napravili »ravbarske štengce« in podajali opeko ter kamne. Skratka: vsi Albanci so smatrali za svojo življensko nalogo, da zgrade titansko piramido z geslom: A. E. I. O. U.!

IV.

Hvala Bogu je minila zima. Kdo ne ljubi pomladi? Nekoč je bil pri zajutreku albanski kralj zelo preplašen. Ko ga je Grete izpraševala, je začel praviti: »Sanjalo se mi je o neki lepi deklici. Učila se je smuči. Pred nekim propadom se je nameravala okreniti na »Telmarkov način«, toda izpodrsnilo ji je in je obvisela na grmu. Gotovo se je udarila in zbodla. Sama ni utegnila vstati, ampak presunljivo je stokala. Meni je bilo zelo hudo v srcu. Rad bi ji pomagal, ampak kako bi vzdignil jaz tako dondo iznad prepada. Prišlo je pa pet krepkih drvarjev s cepini in vintami in so jo komaj rešili. Zdaj je vstala ter bila živahna kot srnica. Prihitela je mimo mene. Jaz sem se pripravil, da jo bi poljubil, toda v tem hipu me je klofnila v sanjah, da sem se vzbudil ves prestrašen. In čudoma sem opazil, da je levo uho daljše in bolj rdeče kot desno!«

Grete se je nasmehnila. »To si gotovo nerodno spal!«

Kralj je ugovarjal: »Jaz ne spim nikdar nerodno. Ampak te sanje pomenijo smrt. Jaz vem, da bom umrl kmalu. Kaj je sploh vse življenje? Nijivo pognojimo. Potem orjemo, sejemo, okopavamo, žanjemo, meljemo, kuhamo, uživamo. In zopet pognojimo njivo. Oriemo itd. Glej, Grete: jaz bi podčrtal: uživamo. Uživanje je začetek, in gnoj konec, ali pa narobe!«

Grete se je nasmehnila: »Začetek in konec je: A. E. I. O. U.!«

Mala Grete je nabirala cvetke po travi in iskala murne. Ko je čula zadnje samoglasnike, jih je brž ponovila.

V.

Albanci so srečno dovršili piramido. Na vsaki opeki, na vsakem kamnu so se blesketale črke: A. E. I. O. U.! Toda piramide so grobovi kraljev. Albanci so dobro poznali definicijo piramid. In naenkrat jim je bilo zelo hudo, ko so si mislili: »Naš kralj pa še živi. To ni v redu. Piramide so vendar grobovi kraljev!«

Nekdo se je spomnil: »Pa ubijmo kralja in njegovo družino ter jih pokopljimo svečano!«

Vsi so hvalili Boga, da imajo take odprte glave med seboj. Ubili so kralja, lepo Grete in malo hčerko ter jih svečano pokopali v piramidah. Pri pogrebu so žalostno tulili: A. E. I. O. U.!

Cel albanski narod je bil navzoč.

Poletje se je pričenjalo. Bil je soparen dan. V daljavi je grmelo. Sv. Peter se je zelo jezil, ker žive na svetu taki norci. In ko je plesal okrog piramide cel albanski narod, je treščila strela v piramido, ki ni imela strelovoda. Piramida se je sesula in pokopala ves narod.

— — — — — — — — — —

Dandanes je tam nekak Pompeji. Lepe dame in elegantni gospodje občudujejo zaraščene razvaline, ki se jih ovija pisan slak, bršljan itd. Na solčnih opekah in kamnih pa se grejejo modrasi, in če so jezni, pihajo, sikajo, zvižgajo staro pesem: A. E. I. O. U.!

mladinske organizacije, kjer se protislovansko delo nadaljuje. In slovenska mladina je pri vsem tem mirna, niti najmanj se ne razburja. V njej ni opaziti pravega življenja, marveč samo spanje in lenobo. Tisti mladeniči, ki so si pridobili v šolah kaj več izobrazbe in so vstopili nato v katerošibodi službo, mislijo, da je njihova dolžnost že storjena — k večjemu da se pokažejo tu in tam na kaki veselici, plesu itd. kolikor pa je delavske, oziroma obrtniške ali trgovske mladine, torej mladine, ki je vživala premalo šolske vzgoje, ta bi imela sicer veselje do dela, a je premalo izobražena in se vsled tega kaj rada odtujuje svojemu narodu. Resnica je namreč, da imajo naši narodni nasprotniki največjo srečo. Z nezavedno mladino, katera se da najhitreje potujčiti. Ali naj mari pri tem ostane? Ne! Zdi se nam, da je vkljub gmlobi, ki smo o njej razpravljali, vendar še nekaj idealnih slovenskih mladeničev, ki nosijo v svojih srcih trdno željo, da se napravi tem razmeram konec. Vsi ti naj bi se združili in pričeli z delom v korist svojemu narodu. In dela je mnogo. Glavna naloga mladinskih društev je pač ta, da mladino vzgojujejo v pravem duhu. Narodu, ki ima za seboj zavedno mladino, se ni bati bodočnosti. Po vsem Slovenskem naj bi se organizirala mladina: od obali adrijanskega morja pa do severne slovensko-nemške meje. Dobro bi bilo, če bi se sestavil nekak odsek, v katerem naj bi bili zastopniki slovenske mladine iz vseh slovenskih dežel in kateri naj bi celo zadevo preštudiral in izdelal skupen program. Sedaj obstoječa mladinska društva en par jih vendar imamo) le bolj životarijo, ker so šibka in ker se mladina premalo briga za nje. Celo stvar bo vsekakor treba oživeti. Slovenska mladina! V hudih časih živi naš narod. Nevarnost mu preti od neštetih narodnih nasprotnikov, kateri se trudijo na vse kriplje, da bi ga zadušili. To delo jim gre kaj hitro izpod rok. Nešteto slovenske mladine so že pritegnili v svoj tabor in velik del zemlje, ki je bila last naših pradedov, je postal njihova last. Gre nam za življenje. Zato bi nihče ne smel dremati in pasti lenobe, zlasti ne mladina, v kateri žilah teče sveža kri. Če se ne bomo dvignili z vso silo na kvišku, če bomo še nadalje šli po sedanji plesnjivi, slovenskemu narodu skrajno škodljivi poti, če se ne bomo nemudoma otresli antipatičnega indiferentizma — potem bomo nosili bridki občutek v srcih, da smo tudi mi veliko krivi propada slovenskega naroda. Izognimo se temu srce razjedajočemu občutku! Še je čas, da dvignemo veljavo svojega naroda. Če bo vsa slovenska mladina pristopna pravi vzgoji, vzgoji, ki se ne bo vršila v znamenju ponižnosti in hlapčevstva, kakor se to godi dandanes, ampak — kakor rečeno — resnični vzgoji, katera bo dala slovenski mladini zavest in prepričanje, da je vsako najmanjše zatiranje krivično in da je vsako bitje ustvarjeno za to, da uživa prostost, ki je ne sme nihče kršiti: šele v tem slučaju bo vzrastla v naših vrstah tista nepreseglijva moč in razsodnost, ki bo priborila slovenskemu narodu srečnejše dneve. Stopimo na to pot, ki je edino zmožna zdrobiti okove sužnosti, ki nas oklepajo! Na noge! Proč z malodušnostjo! Mrtvilo, ki danes vlada med nami, nadomestimo — z življenjem. Kdo naj se brani priteti za tako plemenito delo?

Predrznost nemških uslužbencev na železnici. Poroča se nam iz Trsta: V sredo sem spremil neko bolno prijateljico v železniški voz na juž. kolodvoru. Nesel sem ji kovčeg in sem ji pomagal po stopnicah, ker je sama težko hodila. Komaj za trenutek sem stal v vlaku in pride neki uslužbenec ter me v italijanskem jeziku nahruli. Iz kazanja na roki sem spoznal, da hoče imeti 6 K. Izjavil sem, da italijansko in nemško ne razumem — na to pa mi pokaže napis na kolodvoru — češ kaj je tam napisano. Rekel sem, da tudi tega ne razumem. Nato me je tiral k postajenačelniku in mu je po nemško nekaj povedal. Postajenačelnik me je v italijanskem jeziku nagovoril. Povedal sem mu, da ne znam italijansko. Dal je poklicati nekega starega moža, ki pometa po kolodvoru. Ta je bil naš tolmač. Nato me je izpustil. Ko sem zahteval ime onega uslužbenca, mi je zažugal, da me da aretirati.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu se srčno zahvaljuje cenjeni gospej Pfeifer iz Ljubljane za nabranih in poslanih 24 kron. Enaka bodi lepa zahvala vsem onim čast. damam - darovalkam, ki so pomagale s tako lepo svoto našemu zavodu. — Maša Gromova.

Vodstvo otroškega vrtca C. M. D. pri Sv. Marije Magdaleni Zgornji naznanja staršem, da se otroški vrtec zopet otvori v torek dne 3. svečana t. l. in se začne redni pouk.

PEGOUD V TRSTU.

(Telefonično poročilo našega poročevalca.)

Slavni francoski letalec Pegoud, ki je s svojimi vratolomnimi leti na eni strani vzbujal zavist, na drugi pa nepopisno začudenje, je proizvajal svojo umetnost včeraj v Trstu.

Na Žavljah, kjer se je imel vršiti let, so že ob 12. uri hiteli ljudje. Nešteta množica je zajezila vse ulice; kočije, avtomobili — vse je hitelo na Žavlje gledat slavnega letalca. Mesto je bilo skoraj prazno; vreme krasno. Policija je le s težavo delala red.

Ob treh je zagrmel strel — znamenje, da se Pegoud dvigne v zrak.

Ob 3. in 10 minut se je Pegoud na svojem stroju dvignil in pričel s svojimi vratolomnimi leti. 100.000 ljudi je prisostvovalo njegovim vajam.

Pegoud je bil kake pol ure v zraku. Ko se je spustil na tla, ga je vse hotelo od blizu videti. Množica je podrla planke in kakih 20.000 ljudi je udrlo v I. razred.

Po 10. minutah se je Pegoud zopet dvignil in ponovno izzval navdušenje med gledalci.

Danes bo zopet letal. Za vsak let dobi 30.000 K. Natančnejše poročilo sledi.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

BOLGARSKI KOMITE SE PRIPRAVLJA ZA NAPAD NA GRŠKE LADIJE.

Atene, 1. februarja. Grška trgovska zbornica v Pireju je dobila oficielno obvestilo, da se bolgarsko-macedonsko komitski odbor pripravlja za napad na grške parnike, ki prihajaj v Burgas in Varno. V Burgas in Varno je omenjeni odbor spravil že kakšnih trideset velikih bomb, s katerimi naj bi se razdejali grški parniki. Kakor hitro je dobila trgovska zbornica to obvestilo, je bilo takoj sklicano posvetovanje z vsemi kapitani grških parnikov, ki vozijo v Burgas in Varno. Sklenjeno je bilo, da se promet z omenjenima bolgarskima mestoma takoj ustavi in stori vse primerne protikorake, da se ti roparski naklepi preprečijo.

RUSKI POSLANIK V SOFIJI.

Sofija, 1. februarja. Ruski poslanik Ščavinski je bil danes sprejet v avdijenci pri kralju Ferdinandu.

VELIKO NAROČILO SRBSKEGA VOJNEGA MINISTRSTVA.

Praga, 1. februarja. Srbsko vojno ministrstvo je naročilo pri praških drožaristih veliko množino medikamentov in materiala za obveze. Naročilo mora biti kakor hitro mogoče izvršeno.

ODLIKOVANJA.

Petrograd, 1. februarja. Car Nikolaj je z visokimi redi odlikoval srbskega ministrskega predsednika Pašiča, črnogorskega generala in rumunskega poslanika ob priliki odkritja spomenika Aleksandra Nikolajeviča.

MIRNA VEST IN MAŽARSKA JUSTICA.

Petrograd, 1. februarja. Znani grof Bobrinski je nastopil svojo pot v Marmaroš - Siget, da nastopi kot priča v mostroznem procesu zoper 94 nedolžnih Rusov. Pot je nastopil čez Rumunijo, kljub temu, da mu ogrska vlada ni dala garancije svobodne poti. Ogrska vlada se namreč boji, da bo pričevanje Bobrinskega v veliko sramoto ogrski justici.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popustu in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Radi drugega podjetja prodam krojaško obrt v Ljubljani, z vsem inventarjem za 1200 K, za 600 K lahko eno leto počakam. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 1493-15

Išče se spretnega krčmarja za gostilno v zgonji Tržaški okolici. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 1510-3

Feliks Žagar, izdelovatelj čepic, Ljubljana, Stari trg 32, popravlja mufe in kožuhe. 1523—2

Stanovanje

za maj s 3 ali 4 sobami išče stalna stranka v bližini glavne pošte. Ponudbe pod „Uradnik" na „I. anon. pis."

Sprejmem takoj

vrtnarskega pomočnika - - in učenca - -

J. WIDER, vrtnar, Ljubljana.

Za takoj se odda v najem

transito klet

Poizve se na Martinovi cesti 10.

Prva delavnica

v Ljubljani za popravila

vseh vrst čevljev

Hitra in trpežna izvršitev po nizki ceni. Prešernova ul. 9 na dvorišču.

Češki (Oseški) kosovni premog, češki in šlezi ski briketi, višek vsega kurila

specijelno za to kruto zimo, priporoča prodajna pisarna

J. PAULIN

Ljubljana, Nova ulica št. 3.

Nov! Nov!

Kavarna Central

Vsak večer

KONCERT

nanovo pridobljenega tamburaškega in pevskega damskega zbora „Zlata".

Vso noč odprto. Vstop prost.

Se priporoča Slef. Mihelič.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izbor

dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Bliža se stavbena sezona!!

Usojam si uljudno naznaniti, da sem opremil svojo tesarsko obrt z naboljšimi pripomočki, da jo morem priporočati kot najsolidnejšo in najcenejšo tvrdko, ne glede na možino vsakovrstnega dela tesarske obrtni

udani

Fr. Martinec,

mestni tesarski mojster.

:: Ljubljana ::

Prule štev. 8.

Restavracija „Auer"

Wolfova lica štev. 12.

Danes, v nedeljo, dne 1. in v ponedeljek, dne 2. februarja t. l.

domača plesna veselica

Začetek ob 4. pop. Vstop prost

K obilni udeležbi uljudno vabi

Lud. Roškar, rest.

Izzcr! Poz 11

50.000 parov čevljev,

4 pare čevljev za samo K 9·—.

Radi plačilnih težkoč več velikih tovarn se mi je naročilo prodati veliko množino čevljev nizko pod izdelovalno ceno. Prodam zato vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zadrgo, rjavih ali črnih, galoširane z močno zbitimi podplati, usnje elegantno in najnovejša oblika. Velikost v cm ali številka. Vsi 4 pari stanejo samo K 9·—. Razpošlja po povzetju. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.

N. DYM, Krakovo 28, Sw Stanislaw 2.

„BALKAN"

Trgovska, spedicijska in komisijska del. družba

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33 — Telefon št. 100.

(Centrala: TRST)

mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitnini podvrženo blago. Najmodernejše opremljeno podjetje za **selitve in prevažanje pohištva** v mestu in na vse strani z patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd.

Spedicijski urad, generalni zastop in prodaja voznih listov: **„Dalmatie"** delniške parobrodne družbe v Trstu, brzovozne proge Trst-Benetke in obratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcovih & Co, Trst Avstrijskega Lloyda Cunard-Line za I. in II. razred.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke".

Zmerne cene. Točna postrežba.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo znižanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Telephon 132.

Sladin! največji dobrotnik!

KRI! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, somatose, sanatogen, redilne soli — zajutrkujejo, ju-
MOČ! žnajo **„Sladin"**, to je dr. pl. Trnkóczyja **sladni čaj.** Prihrani se 3/4 mleka in polovica sladkorja. Prihrani
ZDRAVJE! se 50% pri denarju v gospodinjstvu. Priporoča se posebno vsakemu bolniku, reconvalescentom,
50% PRIHRANKA! nervoznim, malokrvnim itd. Priporoča se **dojenčkom in otrokom**
NAJBOLJŠI ZAJTRK! namesto dragih otroških mok, sploh namesto redilnih sredstev za otroke. Hranitba s **sladnim čajem znamke Sladin** zmanjša umiranje otrok in je polovico cenejša kakor z vsakim drugim redilnim sredstvom za otroke. To resnično vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zavitki po 1/4 kg stanejo 60 v, zahteva naj se v vseh lekarnah tudi pri trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: **v Ljubljani lekarna Trnkóczy**, zraven rotovža. Žena posestnika te lekarne je izgojila s Sladinom svojih 8 zdravih otrok. Na stotine mater so ji hvaležne, ker slede tem zgledom; na Dunaju **v lekarnah Trnkóczy:** VIII., Josefstädterstraße 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 4.

Kolesarjem zastonj

shrani kolesa čez zimo v primernem, proti požaru zavarovanem prostoru. V potrebi razdre tudi ležišča in natančno pregleda, nadomesti obrabljene dele z novimi, temeljito presnaži ali popolnoma prenovi po primerno najnižji ceni

Ana Gorec, Ljubljana

Specijalna trgovina s kolesi in deli

Marije Terezije cesta 14 (Novi svet, naspr. Kolizeja.)